
**Pateicības aizlūgums
mūsu Kungam Jēzum Kristum
Latvijas Kristīgās akadēmijas
divpadsmitajā pastāvēšanas gadā
2005. gada 11. maijā**

**Thanksgiving Service to our Lord Jesus
Christ on the Occasion of the Twelfth
Anniversary of the Latvian Christian
Academy on May 11, 2005**

Andrejs Selickis, Mag. theol. (Latvija)

Raksts sastāv no trīs daļām, kuras atklāj Latvijas Kristīgās akadēmijas konceptuālos uzstādījumus. Tas ir tiešā veidā saistīts ar akadēmijas divpadsmit mācekļības gadu svinībām un atklāj akadēmijas pateicību Kungam Jēzum Kristum par aizgājušo laiku, lūdzot Dieva svētību arī nākotnei atbilstošā Baznīcas dievkalpojuma kārtā. Tādējādi publikācija apraksta 2005. gada 11. maijā akadēmijā noturētā Pateicības aizlūguma kontekstu, saturu un izteiksmes formu, kurš ievadīja akadēmijas oficiālās Jubilejas svinības.

Raksta pirmā, teorētiskā daļa sniedz aizlūguma kā dievkalpošanas veida izskaidrojumu, kā arī sīkāk izvērs Baznīcas garīgās mūzikas principus (arhetipus). Raksta otrajā daļā ir sniegta Pateicības aizlūguma dziedājumu muzikālā notācija. Dziedājumi ir autora veidoti (komponēti), balstoties iepriekš aprakstītajos garīgās mūzikas principos. Tie pirmo reizi tiek publicēti latviešu valodā. Savukārt raksta trešā daļa ir pats Pateicības aizlūguma teksts, kur ar cipariem kvadrātos ir norādīts atbilstošais dziedājums iepriekšējā daļā.

Atslēgvārdi: aizlūgums, garīga un dvēseliska mūzika, Austrumu (Bizantijas) tradīcija, astoņas balsis (dziedājumu struktūrmodeļi), muzikālais arhetips

*Esiet priecīgi vienmēr,
nemitīgi pielūdziet Dievu,
esiet pateicīgi par visu!
Jo tāda ir Dieva griba Kristū Jēzū
attiecībā uz jums!
(1. Tesalonīķiešiem 5:16-18)*

*Dziediet Kungam jaunu dziesmu!
(Psalms 96:1)*

I

Aizlūgums (gr. λητανεια, lat. litania – lūgums, aizlūgums, aizlūgšana, lūgšanas upuris) ir īpaša dievkalpošanas kārtā, kas tiek kalpota papildus pie diennakts dievkalpojumu loka vai ārpus tā. Tas ir sens lūgšanas / dievkalpošanas veids, kas radies Baznīcas dibināšanas pirmajos gadsimtos – jo ir cēlies un atdalījies no rīta dievkalpojuma – un ir veidojies un attīstījies gan Baznīcas Austrumu, gan Rietumu tradīcijā pirmajā gadu tūkstoši. Tā, piem., pats agrīnākais **litānijas** Rietumu tips, t.s. *Kyrie-litānija* (5.-7. gs.), kurš ir aizgūts no Bizantijas tradīcijas, izaug no **ektenijas** – priesteru lūgumiem, uz kuriem dziedošā draudze atbild ar *Kyrie eleison, Christe eleison* u.c. Savukārt šis pateicības aizlūgums, kuru publicējam dotā raksta ietvaros, pārstāv un turpina dievkalpošanas Austrumu (bizantisko) tradīciju tās “klasiskajā” – pilnīgākajā izpausmē, “komplicētajā plaukumā”.

Aizlūguma **forma** var mainīties savā apjomā un detaļās, atkarībā no konkrēta satura, taču arī aizlūguma **saturs** gan mainās – atbilstoši tam, ko mēs pielūdzam / par ko lūdzam, gan arī bagātinās – tematiski, himnogrāfiski un muzikāli – no pirmajiem gadsimtiem līdz pēdējiem. Aizlūgums kā liturģiskais žanrs, kurš dzīvo un attīstās, vienmēr un noteikti ietver sevī kādu dzīves aktualitāti (piem., Baznīcas vai mācību jaunais gads, sausums vai “kad pārlietu daudz lietus līst”, jaunās mājas iesvētīšana vai karš, “kad ienaidnieks tēvu zemē laužas” utt.). Tāpēc pēc sava rakstura tas ir ļoti *nevienaldzīgs*, vitāls, lietišķs (garīgi veselīgākajā šī vārda nozīmē) un *tautisks*; garīgi, emocionāli, kā arī strukturāli – augsti vienkāršs, bet bagāts un bagātinošs, dinamisks, koncentrēts un uzlādēts.

Aizlūgums daļēji atveido rīta dievkalpojuma secību, tā kodols ir īpašas lūgšanas un dziedājumi Kungam Jēzum, Dievmātei vai svētajiem dažādās vajadzībās saistībā ar sabiedriskās un privātās dzīves notikumiem¹ – lūgumi pēc apžēlošanās un aizstāvības. Aizlūguma saturs aptver visas dzīves vajadzības un atspoguļo kristīgas dzīves saturu: no dzimšanas – caur nāvi – uz glābšanas un mūžīgās dzīves iemantošanu. Lai kāds arī nebūtu konkrētais iemesls vērsties pie Dieva lūgšanā, tās iesākums vienmēr ir **lūgums pēc Dieva svētības** katram labam darbam, bet šī darba noslēgums vienmēr ir **pateicība Dievam** par Viņa labvēlību. Tāpēc katra mācību un darba diena Latvijas Kristīgajā akadēmijā iesākas ar lūgšanu, un katra Dieva svētīta akadēmijas dzīves norise tajā noslēdzas ar pateicību. Un tieši tāpēc LKrA pastāvēšanas jubilejas 12 gadus – kā arī šo krājumu – vainago **Pateicības aizlūgums Jēzum Kristum**, kurš Pareizticīgās Baznīcas priesteru Aleksandra Šabeļņika vadībā tika noturēts akadēmijas kapelā 2005. gada 11. maijā, ievadot Jubilejas svinības.

Lai gan ir pagājis vairāk nekā gads pēc šīm svinībām, aizlūguma publikācija nezaudē un nevar zaudēt savu aktualitāti, jo – līdzīgi tam, ka dievkalpojums ir lūgšanas pilnīgākā, augstākā forma – šis pateicības aizlūgums citu iemeslu starpā sniedz **pateicības arhetipa** paraugu, kā arī Baznīcas izpratni un priekšstatu par pateicību Dievam.

II

Pateicības aizlūguma publikāciju ievada tā paša **aizlūguma dziedājumi**, – un šī trīsvienība (dievkalpojuma kārtā, vārdi un mūzika) ir principiāli svarīga vairāku iemeslu dēļ:

šis dievkalpojums ar tā dziedājumiem atspoguļo un apliecina Latvijas Kristīgās akadēmijas – kā dzīva garīga organisma – atgriešanās ceļu pie Mātes-Baznīcas un redzami parāda akadēmijas garīgo meklējumu augļus;

ne tikai aizlūguma teksti, bet arī tā dziedājumi – tāpat kā pats šis aizlūguma “žanrs” – pieder pie Vienotās Svētās Apustuliskās (Pareizticīgās) Baznīcas dzīvās Tradīcijas, kura jau vairākus gadus dzīvo akadēmijas realitātē;

šie dziedājumi – līdzās dievkalpojuma kārtas un himnogrāfijas arhetipiem – savā veidā demonstrē minētās Tradīcijas **mūzikas arhetipa** paraugu – autora liturģiski muzikālās pieredzes un izpratnes prizmā, kā arī rāda ceļu uz garīgās mūzikas **latvisko arhetipu** un sniedz tā iespējamus paraugus.

III

Mūsdienu laicīgā apziņa ir pieradusi tīši vai netīši identificēt divas ļoti atšķirīgas lietas – garīgumu un dvēseliskumu – un aizstāt vienu ar otru. Proti, cilvēka jūtu, pārdzīvojumu, sapņu, emociju, vīziju, noskaņu plašais, raibais, gandrīz neizsmeļamais (un tomēr – izsmeļamais) spektrs tiek apzināts kā gara pasaules izpausme. Tādējādi tiek devalvēts pats aktuālākais un arī grūtākais, ko cilvēks var apzināties – paties garīgums. Tā patiesā esamība kļūst aizvien nereālāka, nesaprotamāka, neaktuālāka. Garīguma un dvēseliskuma atšķiršana nav sasniedzama laicīgajai, kaislību pārņemtajai apziņai, taču tā organiski piemīt tādai apziņai, kas vienota ar Dievu. Šī atšķiršana nav ne iegūstama, ne izskaidrojama, kamēr cilvēks pats nekļūst ticīgs, no sirds pievērsies Dievam un savā pieredzē apjautis Dieva Valstības pastāvēšanu tādā mērā, kādā ļauj viņa uztvere. Spēju atšķirt garīgo no negarīgā dāvā pats garīguma Avots – Dievs Tēvs un Dēls un Svētais Gars, taču tam nepieciešama šķīstas sirds lūgšanas dzīva pieredze. Atšķiršanas spējas priekšnoteikums ir Svēto Rakstu lasīšana, saskaršanās ar svēto tēvu svētuma pieredzi, Euharistija, piedalīšanās Dievkalpojuma mistērijā un tās sastāvdaļu – tai skaitā, dievkalpojumu himnu, ikonu un Baznīcas dziedājumu – uzņemšana sevī. Taču, nošķirot garīgo un ne-garīgo, nedrīkst noliegt dvēselisko kā ļaunu vai nederīgu. Gluži otrādi – gan fiziskais, gan dvēseliskais aspekts ir pakāpes garīgajā izaugsmē. Jāņem vērā, ka visam ir sava Dieva ierādīta vieta, arī šiem aspektiem, un viss atrodas dievišķajā hierarhiskajā līdzsvarā. Tādēļ visam ir jādod gods, kāds tam pienākas – “Tad dodiet ķeizaram, kas ķeizaram pieder, un Dievam, kas Dievam pieder.” (Mateja 22:21)

Kas tad ir tā *garīgā mūzika, kura pieder Dievam?*

1) “Iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Vārds bija Dievs” (Jāņa 1:1). Bet vārds – tas ir gan gaismā, gan skaitlis, gan burts, gan skaņa! Proti, Dievs ar

savu Vārdu, caur Vārdu – Savu Dievišķo Personu – no nekā radīja visu. Un tamdēļ, ka Gaisma, Skaitlis, Burts un Skaņa ir tās saites, no kurām sastāv šī pasaule, tā ir tā tīrākā dievišķā enerģija, kura caurauž visu universu, šis ir Radīšanas *rakstu rullis*, kurā Dievs ieraksta Savu radījumu vārdus. Citiem vārdiem, mūzika, lai gan nav radīta būtne ar savu neatkarīgu esamību, tomēr sākotnēji pēc izcelsmes ir Dievišķa.

2) Garīgā mūzika – tā ir tā Mūzika, tā *Harmonia Mundi*, kuru Dievs Svētais Gars atsedz, atklāj caur eņģeļiem un svētajiem kā mierinājumu pasaulei.

3) Tā ir mūzika, kuru rada Svētā Baznīca – lai arī uz zemes Dievkalpošana būtu mūžīga! – rada pēc Debesu, ne šīs pasaules mūzikas līdzības, pamatā turot *lūgšanu* nevis sapņošanu, *pirmtēlu*, *arhetipu*, nevis pašizteiksmi vai autora iegribu.

Lai arī cik garīgi nenobriedis būtu mūzikas autors, viņa balstīšanās Vienotās Svētās Apustuliskās Baznīcas tradīcijā, tās muzikālajos pirmtēlos, tik tiešām stiprina viņa “mūzu” un reāli paceļ to viņas patieso uzdevumu augstumos. Jo mūzika pēc savas dabas un izcelsmes jau sākotnēji ir dievišķa, garīga. Tāpēc, pildot savu augstāko sūtību, tā uztur un stiprina mūsu saikni ar Debesīm, raisot no pasaules saitēm.

Lai gan mūzikas pasaulē arhetipu ir daudz un to iespajds uz dvēselēm var būt pat diametrāli pretējs (piem., *dievišķais* un viņa parodija – *sātaniskais* arhetips), taču šo savu augstāko sūtību spēj veikt vienīgi garīgā, proti, Baznīcas mūzika, kurā viss fiziskais un dvēseliskais ir hierarhiski pakļauts Garam, no kā savukārt organiski izriet tās **ārējo formu īpatnības**, kā arī **prasības** pret šādas mūzikas izpildījumu.

Lai lūgšana būtu spēcīga, koncentrēta, brīva no paša lūdēja kaislībām un dēmonu ietekmes (sapņu, grūtsirdības, eiforijas vai citādi), savos dziedājumos Baznīca ievēro noteiktus garīgās mūzikas principus:

1. Garīgai mūzikai jābūt konsekventi vokālai (bez instrumentu pavadījuma):

a) “Kāpēc Dāvids sajauc spēli uz instrumentiem ar Dieva Vārdu? (..) Liras un arfas ir sātana izgudrojums, lai pavedinātu cilvēkus. Tāpēc Dāvids ir sajaucis spēli uz instrumentiem ar Dieva Vārdu, lai ar sātana paša ieroci sadragātu viņu un padzītu, tāpat kā gadījumā ar Saulu.”² No Baznīcas viedokļa šis varētu būt viens no labākajiem argumentiem par labu instrumentālajai mūzikai gan Vecajā Derībā, gan vispār. Dievs pieļāva Vecās Derības jūdiem izmantot mūzikas instrumentus viņu kūtuma, jūtu miesīguma un raupjuma dēļ, tādējādi gribēdams tos stiprināt viņu nespēkā un novērst no elkdievības, tāpēc spēlēt uz „nedzīviem” instrumentiem piedien bērniem vai jūdiem, kuri joprojām nav nākuši pie prāta. Vēl 12. gadsimtā Akvīnas Toms raksta: “Mūsu baznīca nepieņem mūzikas instrumentus, lai neliktos judofiliska. Turklāt (..) instrumenti drīzāk kairina sirdi nekā noskaņo to uz labo”³, taču tagad beidzot drīkst cildināt Dievu nevis ērģeļu skaņās, bet ar cilvēka balsi⁴. “Tagad” – t.i., kopš Jēzus Kristus ir dzimis kā Cilvēks un caur to darījis cilvēka miesu dievišķu, potenciāli svētu;

b) ja Vecajā Derībā attēlot Dievu bija stingri aizliegts, jo neviens nekad Viņu nav redzējis kā fizisku būtni, tad pēc Kristus iemiesošanās tieši neattēlošana kļūst par Baznīcas kanona pārkāpumu un herēzi. Gluži tāpat ir ar Dieva slavēšanu mūzikā: kopš Jēzus Kristus ienākšanas pasaulē Savā Dievišķajā un Cilvēciskajā pilnībā, kopš cilvēces glābšanas caur Viņa fizisko nāvi un fizisko augšāmcelšanos, vēl vairāk – kopš savienošanās ar Kristu Dievišķajā Euharistijā, cilvēkam pateicības un lūgšanas izteikšanai vairs nav vajadzīga instrumentu starpniecība – tas beidzot ir noiets etaps. Savukārt Jaunajā Derībā “Dievs (..) jums dod vienādu prātu savā starpā Kristū Jēzū, lai

jūs vienprātīgi vienā mutē slavētu Dievu, mūsu Kunga Jēzus Kristus Tēvu.” (Romiešiem 15:5-6) Un tā ir ne tikai vispilnīgākā Dieva slavēšana, bet arī vokālās un vienbalsīgās mūzikas apoloģija.

2. Garīgi mūzikai jābūt konsekventi **monodiskai** jeb vienbalsīgai – tajā nav pieļaujami intervāli un akordi, t.i., vairāku skaņu augstumu vienlaicīgs skanējums; arī korim jābūt pēc iespējas viendabīgam – tikai vīru vai tikai sieviešu – un jāskan nevis oktāvā, bet unisonā:

a) garīgās mūzikas monodija, unisons – līdztekus līnijai ikonā – ļauj saredzēt un sadzirdēt neredzamās Gara pasaules kustības kontūru, mūžīgās Gaismas staru projekciju, trajektoriju, aprisi. Šī līnija delikāti iezīmē dievišķās pasaules robežas, pietuvojoties tām gandrīz cieši klāt, taču šī pasaule neienāk cilvēka dvēselē ar varu, kā to dara dēmoni. Neredzamā un nedzirdamā pasaule – gluži kā līnija, plakne – nemet ēnu, taču caurstrāvo, viscaur izgaismo mūsu sirdis, tās sakārtojot un norobežojot no ēnainās tumsas. Ja viens skaņu punkts vai kustība skaņu telpā no punkta uz punktu nesagroza šīs telpas apjoma uztveri un nemet ēnu, tad vairāki vienlaicīgi skanoši punkti sašaurina šīs telpas bezgalīgumu līdz šī intervāla apjomam un rāda gaismēnas glezniecisko, trīsdimensiju telpisko, vieliski materiālo, redzamo, taču šķietamo telpiskumu;

b) visa garīgā mūzika principā ir monodiska, izņemot dažas dogmatiski muzikālās koncepcijas (Etiopijas, Gruzijas un viduslaiku Krievzemes polifonija, kā arī grieķu *ison*). Vienotajā Svētajā Baznīcā (līdz 9. gs.) lietoja tikai un vienīgi unisonu.

3. Garīgā mūzika veidojas saskaņā ar Baznīcas tēvu mācību:

- a) tās **temps** nedrīkst būt ne ātrs, ne lēns;
- b) **dinamika** – ne skaļa, ne klusa, nav pieļaujamas arī nekādas dinamikas izmaiņas mūzikas plūduma laikā;
- c) dziedājuma **diapazons** nepārsniedz Dieva dotās balss dabisko apjomu (no G_b – D^1 līdz G_m – D^2);
- d) **pulsam** jābūt līdzenam, mierīgam, precīzam, tādām, kāds tas bija, ir un būs, kopš pasaules radīšanas līdz pat pēdējai dienai mūžībā (cilvēka optimālais pulss ir 60 sitieni minūtē – un tā arī pulsē sirds, kas ir lūgšanas un Dieva miera pilna).

4. Dziedājumam jābūt garīgi, dvēseliski un fiziski savāktam, izlīdzinātam, izlīdzsvarotam, līdzenam, plūstošam, vijīgam, nosvērtam, izturētam, pakāpeniskam, nesteidzīgi mērķtiecīgam bez pēkšņiem lēcieniem vai citām fiziski dvēseliskajām izpausmēm.

Tas ir kā Paradīzes upe, kura plūst svinīgi, rāmi un spēcīgi – starp zemi un Debesīm (un tāpat kā Jordāna – abos virzienos⁵).

5. Balss skanējums (pozīcija, elpa, dziedāšanas maniere) nedrīkst būt koncertisks vai teatrāls, tāds, kurš tver cilvēka jūtu spēles gaismēnas un dzimumu impulsus. Tam jābūt dabiski viengabalainam, jānoskaņo cilvēka trīsvienīgo būtni uz lūgšanu, jābūt “atvērtam”, lineāram atbilstoši garīgā dziedājuma ikoniskajai linearitātei, vislabākajā nozīmē instrumentālam, pretēji miesas un dvēseles “vokālajai”, “cilvēciskajai” dabai – ja tā zaudē vienotību ar garu.

6. Baznīcas garīgā mūzika strukturēta pēc “**astoņbalsības**”⁶ **principa** (grieķu val. – οκτωίχος, baznīcslāvu val. – осмогласие) – astoņu skaņkārtu (grieķu val. – ηχοι, **latīņu val.** – *toni*, baznīcslāvu val. – гласы) jeb dziedājumu struktūrmodeļu un vienlaikus astoņu intonatīvu formu summāro tipu sistēma, kura ir dievkalpošanas muzikālais pamats un Baznīcas dziedājumu galvenais veidošanas princips:

a) kopš Baznīcas iesākuma visā kristīgajā pasaulē astoņbalsība kļuva par dievkalpojumu dziedāšanas kanonisko pamatu, taču mūsdienu astoņbalsības koncepcijas autors ir sv. Damaskas Jānis († 780.g.);

b) Baznīcā nedēļas kalpošanas loks ir saistīts ar noteiktu balsi – vienu no astoņām. (Skaitlis astoņi bibliskajā izpratnē saistāms ar astoto dienu, kas seko septiņām radīšanas dienām. Šajā dienā pēc Radīšanas iesākas pasaules vēsture, šajā dienā, nākamajā pēc jūdu Pashas, notika Jēzus Kristus Augšāmcelšanās, un šī ir gaidāmā nākamās mūžības diena, pēdējais *eons*, kurš iestājas pēc Kristus Otrās Atnākšanas un Pastarās Tiesas.) Tādējādi veidojas astoņu nedēļu cikls, kurā balsis nomainās no pirmās līdz astotajai. Baznīcas gada ietvaros – no nākamās dienas pēc Trijādības svētku noslēguma līdz Lielā Gavēņa sākumam – tiek izdzīvoti seši šādi cikli. Septītā cikla vietā ticīgie gatavojas savu dvēseļu *nāvei* kopā ar Kristu Lielajā Piektdienā, lai *augšāmceltos* līdz ar Viņu trešajā dienā. Astotā cikla laikā augšāmcēlusies dvēsele četrdesmit dienas gavigādama mīt šajā pasaulē, lai kopā ar Kristu paceltos Debesīs, un lai atjaunota, līdz ar Svētā Gara nonākšanu Trijādības dienā, uzsāktu jaunu astoņbalsīgā loka izdzīvošanu liturģiskā gada garumā. Šis dvēseles svētceļojums arī ir astoņbalsības kodols, kura mistiskais centrs ir Lieldienu Gaišā nedēļa starp Pashu un Antipashu, kurā šīs astoņas balsis mainās katru dienu;

c) astoņbalsības sistēmas ietvaros visi balsu modeļi ir nesaraucjami saistīti savā starpā. Tajā pašā laikā katrai no balsīm piemīt ne tikai skaņkārtas un intonāciju savdabība un raksturīgais melodisko segmentu kopums, bet arī īpaša garīgi svētīga ietekme. Vēl vairāk – šīs astoņas balsis ir lūgšanas astoņas šķautnes.

7. Pats svarīgākais garīgās mūzikas princips ir tās **balstīšanās arhetipos**, kas nosaka dziedājuma līnijas veidošanos un ir nesaraucjami saistīti ar astoņbalsību:

a) līdzīgi redzamajam tēlam – ikonai, kurā ir neredzamā Pirmtēla līdzība, šīs pasaules Baznīcas lūgšanas skaņu līnija neaptverami jūtīgi atdarina Debesu Baznīcas jubilācijas locījumu. Taču ne zemes, ne Debesu dziedāšana nekādā gadījumā nav bezvārdu vokālīze: Dievs ir Vārds, tādēļ dzīvdarošais Dieva vārds, Viņa slavēšana un lūgšana arī ir tas vārds, no kura izaug Debesu mūzikas dvēsele un pasaules mūzikas miesa;

b) kā vārdā ir burti, zilbes un sava noteikta gramatiskā struktūra, tā arī dziedājuma līnija sastāv ne tikai no atsevišķām skaņām un to secības, bet arī no noturīgiem motīviem, intonācijām, skaņu segmentiem, kuri ir šī skanošā „vārda” saknes, piedēkļi, priedēkļi, celmi, galotnes, izskaņas. Savukārt motīvi stingri seko sakrālā teksta burtam un garam, teikuma un frāzes konstrukcijai, kā arī lūgšanas ritmiskajai un jēdzieniskajai kustībai. Tādējādi melodiskās līnijas kustība ir stingri reglamentēta, – viss vai gandrīz viss ir pakļauts hierarhijai un astoņbalsībai, vēl vairāk – visi šie motīvi, mikroelementi jau ir uzrakstīti pirms piecsimt vai tūkstoš gadiem! Taču – kāds brīnums! – tieši šajā pašizteiksmes ierobežotībā rodas patiesa iekšējā brīvība un katra kanoniskā dziedājuma neatkārtojamība visu šo gadsimtu garumā; paklausība un pazemība dāvā dziļu dvēseles mieru un garīgas jaunrades prieku. Šo paraugu dievišķā, pārcilvēcīgā ģenialitāte, to

izvēles iespēju brīvība un neizsmeļamā bagātība, pielietojot (pat iedziedot vienu un to pašu sakrālo tekstu) prasa augstu profesionālismu, kompozicionālo meistarību un sniedz milzīgu radošo gandarījumu;

c) svarīgi pieminēt arī to, ka arhetipi (melodiskās līnijas uzbūves struktūrvienības) dažādās nacionālajās Baznīcas kultūrās var atšķirties – tā tas ir bijis un būs, – galvenais ir nevis tā senums un ārējā atšķirība vai līdzība, bet pats uzbūves princips: mūzikas segmenta atbilstība vārda segmentam. Tieši šis princips neļauj krist kārdinājumā piedēvēt sev radītāja godu, “kļūt kā Dievam” (pēc 1. Mozus 3:5), nošķirt sevi no dievišķās hierarhiskās pilnības. Paklausība šim principam paceļ līdz neizsakāmajai skaņu Paradīzei;

d) attiecībā uz nacionālo aspektu garīgajā kultūrā – ir jāatzīmē, ka tiekšanās uz nacionālismu liek zaudēt garīgumu, bet paradoksālā kārtā – jo stingrāka ir atbilstība *arhetipam*, jo kultūra ir nacionālāka.

8. Dievkalpojumos dziedājumus **dzied antifonāri**, t.i., divi klīrosi (kori) dzied tos pēc kārtas, pie kam pirmais koris simboliski pārstāv Debesu Baznīcu – eņģeļus, svētos, ticībā mirušos kristiešus, bet otrais koris – šīs pasaules Baznīcu; abu koru kopkoris pārstāv visas Baznīcas nedalāmo pilnību.

9. Garīgajā mūzikā iekšējā pilnība un perfekcija izpaužas arī ārēji, t. sk. pieraksta formā: tā nav tikai melodiskās līnijas ārējās kustības fiksācija, bet hieroglifs, noslēpumaina zīme, brīnumainais *Debesu žests*. Pirmbaznīcas **muzikālās notācijas** (zīmju, neumu, “āķu” u.c.) raksturīga īpatnība ir arhetipu un notācijas zīmju konceptuāla vienība – arhetipiskie motīvi atklāj savu nozīmi vienīgi blakusesošo zīmju vai motīvu kontekstā.

Visi šeit minētie principi (vienlaikus arī kritēriji) – kā arī **visu to kopums** – ir garīgas mūzikas kā pilnīgas lūgšanas askēzes izpausme. Tie ir radīti, lai stiprinātu kristiešu ticību, garīgo veselumu un viņu kopīgo lūgšanu, lai atvairītu no lūdzošās sirds katru juteklību, kaislību, paštīksmi un eiforiju. Šie principi ir tipiski visā apustuļu dibinātajā Baznīcā, neatkarīgi no nacionālo tradīciju dažādības, un ar laiku – ja Dievs svētīs – būs tipiski arī Latvijā.

IV

Baznīcas muzikālās Tradīcijas teorētisko un praktisko **pētījumu mērķis** ir:

nevis atdarināt, “atdzīvināt”, restaurēt kaut ko varbūt pat ģeniālu, taču “šim laikam neatbilstošu un neaktuālu”,

nedz arī, ejot līdzī šīs pasaules garam, katru reizi radīt ko “jaunu”, kas noliedz iepriekšējo – jo bez Baznīcas dzīvajām saknēm, dzīvās ticības un tās pareizas apliecināšanas šis “jaunais” ir nedzīvs, neauglīgs, savā būtībā sekulārs –

bet turpināt šo Tradīciju, dzīvot tajā arī 21. gadsimtā,

meklēt un rast tajā savu *latvisko* arhetipu,

lai **dziedātu Dievam mūžamjaunu dziesmu**⁷ –

tādu, kuru iedzied pats Svētais Gars,

Kas caur svētajiem ir dāvājis mums Savu dievišķo *arhetipu*,

kurš izlīdzsvaro un vieno ar mūžīgo

dziesmu, kas dzimst šajā brīdī.

ATSAUCES

- ¹ *Христианство: Энциклопедический словарь в 3 томах, Т.2.* / Ред. кол. С. С. Аверинцев (глав. ред.), А. Н. Мешков, Ю. Н. Попов (зам. глав. ред.). Москва: Научное издательство «Большая Российская энциклопедия», 1995, сс. 141-142.
- ² Vardams Arevelci (1198 – 1271), armēņu teologs un enciklopēdisti. No krājuma “Žhlank” (Sarunas), Matenadaranas bibliotēka, rokraksts № 750 (No: Аревшатян А. (2005) Теории средневековых гласов. В: *Музыкальная Академия*, №1, сс. 208-210.)
- ³ Thomas Aquinas. Quaest. 95, Art. 2 In: Thomas Aquinas. (1923) *Summa theologica*. Editio altera Romana ad emendatiores editiones impressa et noviter accuratissime recognita. Roma: Forzani, 92 p.
- ⁴ Иоанн Златоуст, святитель. Беседа на Псалмы: на Псалом 149 (сс. 553-556, 554-555); на Псалом 150 (сс. 556-559, 558). В: *Творения святого отца нашего Иоанна Златоуста, Архиепископа Константинопольскаго*, Т.5, кн.2. С.-Петербург: Издание С.-Петербургской Духовной Академии. 1889. (перепечатано: Полное собрание творений св. Иоанна Златоуста, в 12 тт. Т.5., кн.2. Москва: Издательство «Златоуст», 1996
- ⁵ “Kas tev bija, jūra, ka tu bēgi, un tev, Jordāna, ka tu griezies atpakaļ?” (Ps. 114:5). Atbildi skat. Jēzus Kristus Kristīšanas svētku *ipakoī* dziedājumā (rīta dievkalpojuma tropārs pēc kanona trešās dziesmas) (*Deewkalposchana desmit leelajos Pareiziticigas Draudzes gada swehtkos*. Rīga, pie Ernst Plates, 1884, 72.-73.lpp.).
- ⁶ Autora brīvs tulkojums. Astonbalsība šeit neapzīmē astonbalsīgu daudz balsību, t.i., mūziku, kurā vienlaicīgi skan astonas partijas.
- ⁷ Skat. Ps. 96:1.

Pateicības aizlūguma dziedājumi The Chants of Thanksgiving Service

1

Sv. Pashas - Jēzus Kristus Augšāmcelšanās svētku - tropārs, 5. bals:

A - men.

Kris-tus no mi - ru-šiem aug-šām-cē - lies, nā - vi ar nā - vi

iz-nī-ci-nā - jis un tiem, kas ka-pos, dzī - vī-bu dā-vi-nā - jis!

(3 reizes)

2

Svē - tais Dievs, Svē - tais Spē - cī - gais,

Svē - tais Ne - mir - stī - gais, ap - žē - lo - jies par mums!

(3 reizes)

8. balss:

Mū - su Tēvs, Kas e - si De - be - sīs!

Svē - tīts lai top Tavs vārds, lai nāk Ta - va Val - stī - ba, Tavs

prāts lai no - tiek kā De - be - sīs, tā

a - - rī vīrs ze - - - mes.

Mū - su die - niš - ņo mai - zi dod mums šo - dien un

pie - dod mums mū - su pa - - rā - dus, kā

a - rī mēs pie - do - dam sa - viem pa - rād - nie - - kiem. Un

ne - ie - ved mūs kār - di - nā - ša - nā, bet

at - pes - tī mūs no ļau - - na.

4

Ps. 136. - Pateicība Dievam par Viņa žēlastību.

Jeruzālemes Tempļa dziedājums

①.

Tei - - ciet Kun - - gu, jo Viņš ir

laip - - - - nīgs:

PIEDZ. A

jā, Vi - ņa žē - las - tī - ba

PIEDZ. B

Vi - - - - ņa žē - las - tī - ba

pa - liek mū - žī-gi, al-le - lu - i - ja!

pa - liek mū - žī-gi, al-le - lu - i - ja!

②.

Tei - ciet vi - - su die - - vu

Die - - - - vu:

③.

Tei - ciet vi - - su kun - - gu

Kun - - - - gu.

④

Vi - ņu, Kas da - - ra lie - lus brī - nu - mus,

Vie - - nī - gi Viņš:

ⓑ

⑤

Kas de - be - sis ar gud - rī - bu

ra - - - - dī - jis:

Ⓐ

⑥

Kas ze - mi pār ū - de-ņiem iz - - pla -

tī - - - - jis:

ⓑ

⑦

Kas lie - - los spī - dek - ļus

ra - - - - dī - jis:

Ⓐ

⑧

Sau - - li, lai tā val - da

die - - - - nā: (B)

9.

Mē - ne - si un zvaig-znes lai val - da

nak - - - - tī: (A)

10.

Viņš dod ba - rī - bu vi - sai dzī - va-jai

ra - - - - dī - bai: (B)

11.

Tei - - - - ciet Die - - - - vu

De - - - - be - - - - sīs: (A)

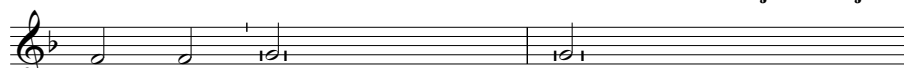
12.

Al - - - - le - - - -

-lu - - - - i - ja!

5

zīmju dziedājums

Al - le - lu - i - ja, al - le - lui - ja,

al - le - lu - i - ja, sla - - - - va

Te - - - - -

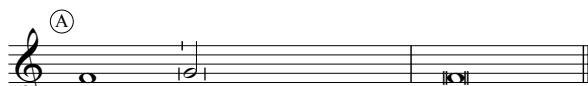

- - - - - vim, Dievs!

6

ektēnija

zīmju dziedājums

^(A)
Kungs, ap - žē - lo - jies!

^(B)
Tev, —

Kungs!

^(C)
A - - - - - men.

7

4. balss:

Dievs Kungs ir pa - rā - dī - jies mums,
svē - tīts lai ir, Kas nāk
Kun - ga vār - - - - - dā.

pateicības tropārs, 4. balss:

Mēs, Ta - vi ne - cie - nī - gie kal - pi, Kungs,
pa - tei - cī - bā par vi - su, ko e - si mums dā - vā - jis,
go - di - not, Te - vi sla - vē - jam, tei - cam un pa - tei - ca - mies un Ta - vu
žēl - sir - dī - bu cil - di - nām dzies - mās un
pa - ze - mī - bā sirs - nī - gi sau - cam: gods - - - - - Te - vim,
mū - su Lab - da - rī - tāj un Pes - tī - tāj!

(2 reizes)

3. balss:

Sla-va Tē-vam un Dē-lam un Svē - ta-jam Ga - ram.

Ta-vas la-bes-tī-bas dā-va-nas sa-ņē-mu-ši bez no - pel - na,

mēs, ak Val - dī - tāj, kā ne - cie - nī - gie kal - pi, pie Te - vis

stei-dza-mies un pa - tei - cī - bu pie - ne - sam un

sla - vē - da - mi Te - vi kā Lab - da - ri un Ra - dī - tā - ju, sau - cam:

gods Tev, ak, vis - žē - lī - gais Dievs!

3. balss:

Ta - gad, vien - mēr un mū - žī - gi mū - žam. Ā - men.

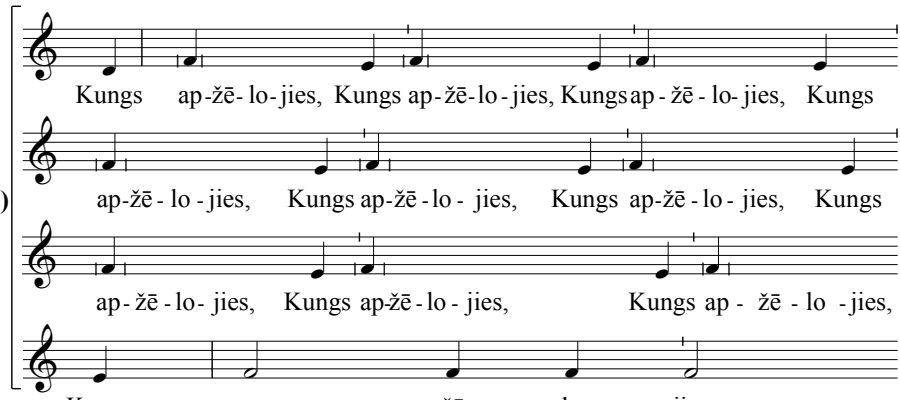
Die - va - dzem - dē - tā - ja, Tu, kris - tie - šu Pa - lī - dze!

10 a

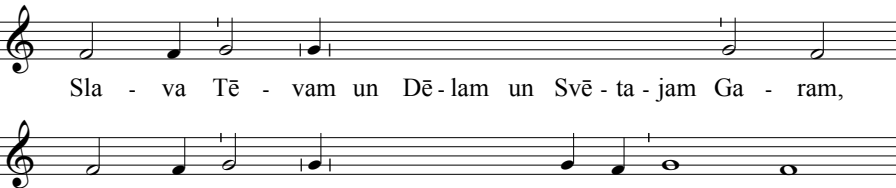
Kungs, apžēlojies! (40 reizes)

(3)
Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies,

(7)
Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs
ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies,
Kungs ap- - žē - lo - jies,

(10)
Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs
ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs
ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies,
Kungs ap- - žē - lo - jies,

(10)
(7)
(3)

Sla - va Tē - vam un Dē - lam un Svē - ta - jam Ga - ram,
ta - gad, vien - mēr un mū - žī - gi mū - žam. Ā - men.

10 b

Musical notation for '10 b' in G major, 4/4 time. The melody consists of a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a half note G4.

Kungs, ap - žē - lo - jies!

11

Musical notation for '11' in G major, 4/4 time. The melody consists of a half note G4 and a half note A4.

Ā - men.

"Meldiņš 23. Dāvida dziesmas"

Musical notation for the first line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4.

Tas Kungs ir man Gans, man ne - trūkst ne nie - ka.

Musical notation for the second line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4 with a fermata.

Viņš man liek ga - nī-ties uz zā - ļai-nām ga - nī-bām. Viņš

Musical notation for the third line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4 with a fermata.

ma - ni va - da pie pa - lē - na ū - de-ņa. Viņš

Musical notation for the fourth line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4 with a fermata.

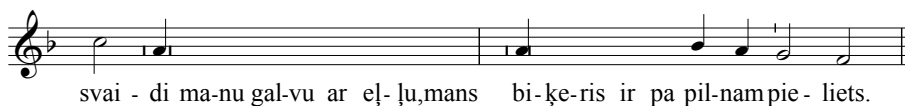
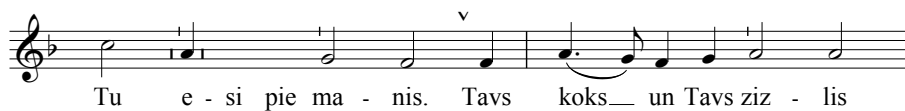
at - spir - dzi - na ma - nu dvē - se - li, un

Musical notation for the fifth line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4.

ma - ni ved uz tais-nī-bas ce-ļiem Sa - va Vār - da la - bad.

Musical notation for the sixth line of the hymn in G major, 4/4 time. The melody starts with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and G4, then a half note A4.

Jeb - šu es a - rī nā - ves ie - le - jā stai - gā - tu,

12 a

Mēs aug-sti tei-cam Te-vi, īs-te-no Die-va-dzem-dē-tā-ju, kas e-si
 cie-nī-ja-ma aug-stāk par ķe-ru-biem un sla-vē-ja-ma daudz augstāk par
 se-ra-fiem, kas jau-na-vī-bā Dievu -Vārdu e-si dzem-dē-ju-si.

12 b

Sla-va Tē-vam un Dē-lam un Svē-ta-jam Ga-ram
 ta-gad, vien-mēr un mū-žī-gi mū-žam. Ā-men. Kungs
 ap-žē-lo-jies, Kungs ap-žē-lo-jies, Kungs
 ap-žē-lo-jies! Svē-tī!

13

Sv.Pashas tropārs, 5 balss:

zīmju dziedājums

14

8. balss:

15

tradicionāls dziedājums

Dau - dzus ga - dus, dau - dzus ga - dus,

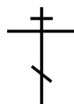
dau - - dzus ga - - - dus!

(2 reizes)

(3. reizi)

Dau - dzus ga - dus, dau - dzus ga - dus,

dau - - dzus ga - - - dus!

**Pateicības aizlūgums
mūsu Kungam Jēzum Kristum
Latvijas Kristīgās akadēmijas
divpadsmitajā pastāvēšanas gadā
2005. gada 11. maijā**

priesteris: SLAVA SVĒTAI VIENBŪTĪGAI UN NEDALĀMAI TRIJĀDĪBAI
TAGAD, VIENMĒR UN MŪŽĪGI MŪŽAM!

dziedātāji : Āmen.

1

**Kristus no mirušiem augšāmcēlies,
nāvi ar nāvi iznīcinājis
un tiem, kas kapos, dzīvību dāvinājis! (3 reizes)**

2

psalmotājs: **Svētais Dievs, Svētais Spēcīgais, Svētais Nemirstīgais,
apžēlojies par mums! (3 reizes)**

Slava Tēvam un Dēlam, un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.

Vissvētā Trijādība, apžēlojies par mums:
Kungs, šķīstī mūs no grēkiem,
Valdītāj, piedod mūsu noziegumus,
Svētais, apmeklē un dziedini mūsu vājības
Tava vārda dēļ.

Kungs, apžēlojies! (3 reizes)

Slava Tēvam un Dēlam, un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.

3

**Mūsu Tēvs, Kas esi Debesīs! | Svētīts lai top Tavs vārds, |
lai nāk Tava Valstība, | Tavs prāts lai notiek | kā Debesīs, |
tā arī virs zemes. | Mūsu dienišķo maizi dod mums šodien |
un piedod mums mūsu parādus, | kā arī mēs piedodam saviem
parādniekiem. | Un neieved mūs kārdināšanā, ||
bet atpestī mūs no ļauna.**

priesteris: JO TEV PIEDER VALSTĪBA, VARA UN GODS
TĒVAM UN DĒLAM, UN SVĒTAJAM GARAM
TAGAD, VIENMĒR UN MŪŽĪGI MŪŽAM.

ps.: Āmen.

Kungs, apžēlojies! (12 reizes)

Slava Tēvam un Dēlam, un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.

Nāciet, pielūgsim | Ķēniņu, mūsu Dievu.
Nāciet, zemosimies un pielūgsim | Kristu Ķēniņu, mūsu Dievu.
Nāciet, zemosimies un pielūgsim | Pašu Kristu, Ķēniņu un mūsu Dievu.

(Ps. 136: 1-9, 25, 26)

4 Teiciet Kungu, jo Viņš ir laipnīgs: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Teiciet visu dievu Dievu: Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Teiciet visu kungu Kungu: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Viņu, Kas dara lielus brīnumus: Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Kas debesis ar gudrību radījis: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Kas zemi pār ūdeņiem izplatījis: Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Kas lielos spidekļus radījis: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Sauli, lai tā valda dienā: Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Mēnesi un zvaigznes, lai valda naktī: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Viņš dod barību visai dzīvajai radībai: Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!
Teiciet Dievu Debesīs: jā, Viņa žēlastība paliek mūžīgi, alleluija!

Alleluija!

(118. psalms)

Teiciet Kungu, jo Viņš ir mīlīgs un Viņa žēlastība paliek mūžīgi!
Tādēļ lai saka Israēls: “Tiešām, Viņa žēlastība paliek mūžīgi!”
Tā lai saka arī Ārona nams: “Tiešām, Viņa žēlastība paliek mūžīgi!”
Tā lai saka visi, kas Kungu bīstas: “Tiešām, Viņa žēlastība paliek mūžīgi!”
Bailēs un nomāktības bēdās es piesaucu Kungu, un Viņš paklausīja un mani atsvabināja.
Kungs ir ar mani, es nebīstos nenieka. Ko cilvēki man nodarīs?
Kungs ir ar mani, lai man palīdzētu;
Tādēļ es droši noskatīšos uz saviem ienaidniekiem, gaviļēdams uzvaras priekā.
Labāk ir paļauties uz Kungu nekā cerēt uz cilvēkiem!
Labāk ir paļauties uz Kungu nekā cerēt uz dižciltīgajiem!
Visas tautas bija aplenkkušas mani, bet Kunga Vārdā es viņus izdeldēju.
Viņi bija apstājuši mani visapkārt, bet Kunga Vārdā es viņus iznīcināju.
Viņi lidoja ap mani kā bišu spieti, bet viņi izdzisa kā uguns ērkšķos.
Kunga Vārdā es viņus uzveicu.
Mani grūstin’ grūda, lai es kristu, bet Kungs man palīdzēja.
Kungs ir mans stiprums un mana slavas dziesma, Viņš ir mans Glābējs.
Gaviles un uzvaras prieks atskan taisno teltīs: “Kunga labā roka dara varenus darbus,
Kunga labā roka ir augstu pacelta, Kunga labā roka dara varenus darbus!”
Es nemiršu, bet dzīvošu un sludināšu Kunga darbus.
Kungs mani gan smagi pārmācīja, bet tomēr nenodeva nāvei.
Atdariet man taisnības vārtus, es ieiešu pa tiem un pateikšos Kungam!
Šie ir taisnības vārti, taisnie pa tiem ieies.
Es pateicos Tev, ka Tu mani paklausīji un esi mans Glābējs.
Akmens, ko atmetuši namdari, ir kļuvis par stūra akmeni –
tas ir no Kunga, un ir brīnums mūsu acīs.
Šī ir tā diena, ko Kungs devis: priedsimies un līksmosimies tajā!
Ak, Kungs, jel palīdzi! Ak, Kungs, lai labi izdodas!
Slavēts lai ir, kas nāk Kunga vārdā! Mēs raidām jums pretī savu svētību no Kunga nama.
Kungs ir Dievs, Viņš ir mūsu gaisma. Raisiet deju vijas,
greznojieties paši ar vītnēm un zaļumiem un greznojiet tā arī altāri līdz pat tā ragiem!

Tu esi mans Dievs, es Tev pateicos. Es Tevi slavēšu, mans Dievs!
Teiciet Kungu, jo Viņš ir mīlīgs: tiešām, Viņa žēlastība paliek mūžīgi!

Slava Tēvam un Dēlam un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.

Alleluija, alleluija, alleluija, slava Tevim, Dievs!

Alleluija, alleluija, alleluija, slava Tevim, Dievs!

5

dz.:

Alleluija, alleluija, alleluija, slava Tevim, Dievs!

(lielā ektēnija:)

priesteris: Mierā un vienprātībā pielūgsim Kungu.

6

dz.:

Kungs, apžēlojies!

Par mieru no Augšienes, par mūsu dvēseļu pestīšanu –
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par visas pasaules mieru, par Svētās Baznīcas Dievā pastāvēšanu
un visu vienotību – pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par Dieva sargājamo Latviju, par tās valsti, valdību, tautu –
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par šo pilsētu, par katru mūsu dzimtenes pilsētu, novadu
un par tiem, kas ticībā tajās dzīvo, – pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par labvēlīgu laiku, par zemes auglību, par mieru pasaulē –
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par tiem, kas pa zemes ceļiem, gaisu vai ūdeni ceļo,
par slimniekiem, cietējiem, gūstekņiem – par viņu pestīšanu
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Lai Dievs Kungs žēlīgi pieņemtu Debess upura vietā
no mums, Saviem necienīgiem kalpiem,
šo pateicības lūgšanu, ko mēs tagad pienesam un
laipnīgi apžēlotos par mums – pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par Latvijas Kristīgo akadēmiju, tās vadību, pasniedzējiem,
darbiniekiem un tās labdariem – pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par tiem, kas ir nākuši akadēmijā, lai mācītos Tavu vārdu,
lai ticībā kalpotu Dievam, cilvēkiem, Baznīcai un Tēvijai –
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Par viņu ģimenes locekļiem, kas ir atbalstījuši viņu studijas –

pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Lai viņi un mēs tiktu glābti no nelaimēm, dusmām un bēdām –
pielūgsim Kungu.

Kungs, apžēlojies!

Aizstāvi, glāb, žēlo un pasargā viņus un mūs, ak, Dievs,
Savā žēlastībā.

Kungs, apžēlojies!

Mūsu Vissvēto, Visšķīsto, Augstteicamo, slavējamo Valdnieci
Dievadzemdētāju un Mūžamjaunavu Mariju
un visus svētos pieminējuši,
cits citu un visu savu dzīvi Kristum Dievam nodosim.

Tev, Kungs!

Jo Tev pienākas visa slava, gods un pielūgšana –
Tēvam un Dēlam un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam.

Āmen!

7] priesteris:

Ceturtā balss:

Dievs Kungs ir parādījis mums –
slavēts lai ir, Kas nāk Kunga vārdā!
Pateicieties Kungam, jo Viņš ir labs, | un Viņa žēlastība paliek mūžīgi!

dz.:

**Dievs Kungs ir parādījis mums – |
slavēts lai ir, Kas nāk Kunga vārdā!**

Tie ir apstājuši mani visapkārt, | bet es tos izdeldēšu Kunga vārdā.

**Dievs Kungs ir parādījis mums – |
slavēts lai ir, Kas nāk Kunga vārdā!**

Es nemiršu, bet dzīvošu | un sludināšu Kunga darbus!

**Dievs Kungs ir parādījis mums – |
slavēts lai ir, Kas nāk Kunga vārdā!**

Akmens, ko atmetuši namdari, | ir kļuvis par stūra akmeni –
tas ir no Kunga, | un ir brīnums mūsu acīs.

**Dievs Kungs ir parādījis mums – |
slavēts lai ir, Kas nāk Kunga vārdā!**

**Mēs, Tavi necienīgie kalpi, Kungs,
pateicībā par visu, ko esi mums dāvājis,
godinot Tevi slavējam, teicam un pateicamies
un Tavu žēlsirdību cildinām dziesmās
un pazemībā sirsnīgi saucam:**

Gods Tevim,

mūsu Labdarītāj un Pestītāj! (2 reizes)

(3. balss:)

Slava Tēvam un Dēlam un Svētajam Garam.

Tavas labestības dāvanas saņēmuši bez nopelna,

**mēs, ak, Valdītāj, kā necienīgie kalpi, pie Tevis steidzamies
un pateicību pienesam,
un, slavēdami Tevi kā Labdari un Radītāju, saucam:
Gods Tev, ak, Visžēlīgais Dievs!**

Tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.

Dievadzemdētāja, Tu, kristiešu Palīdzē!
**Mēs, Tavi kalpi, Tavu aizstāvību saņēmuši
uz Tevi pateicībā saucam:
Iksmojies, Visšķīstā Dievadzemdētāja Jaunava,
un ar Savām lūgšanām
glāb mūs vienmēr no visām bēdām,
Tu, vienīgā ātrā Aizstāve!**

8a

priesteris: Klausīsimies! Miers lai ir ar visiem.

8b

ps.: Un ar tavu garu.

Prokimens, Dāvida dziesma, 4. balss:
Es dziedāšu Kungam, Kas dara man labu,
es dziedāšu Visaugstākā Kunga vārdam!

dz.: **Es dziedāšu Kungam, Kas dara man labu,
es dziedāšu Visaugstākā Kunga vārdam!**

ps.: Mana sirds līksmosies par Tavu glābšanu!

dz.: **Es dziedāšu Kungam, Kas dara man labu,
es dziedāšu Visaugstākā Kunga vārdam!**

ps.: Es dziedāšu Kungam, Kas dara man labu,

dz.: **es dziedāšu Visaugstākā Kunga vārdam!**

priesteris: Gudrība!

ps.: Svētā apustuļa Pāvila efeziešiem sūtītās vēstules lasīšana.

priesteris: Klausīsimies!

ps.: Brāļi! Dzīvojiet kā gaismas bērni.

Jo gaismas auglis viscaur ir labprātība, taisnība, patiesība,
un pārbaudiet, kas Kungam tīkams.

Nepiedalaities neauglīgajos tumsības darbos, bet labāk celiet tos
gaismā. Protams, ko viņi slepenībā dara, par to pat kauns runāt.

Bet visu, kas tiek gaismā celts, apspīd gaisma,
un viss, ko apspīd gaisma, ir gaisma.

Tāpēc ir sacīts: uzmosties, kas guli, un celies augšā no mirušiem,
tad tev atspīdēs Kristus. –

Tad nu raugaities nopietni uz to, kā dzīvojat:

nevis kā negudri, bet kā gudri; izmantojiet laiku, jo šīs dienas ir ļaunas!

Tāpēc nepadodieties neprātam,

bet centieties saprast, kāds ir jūsu Kunga prāts.

Un neapreibināties ar vīnu, no kā ceļas izlaidīga dzīve,

bet topiet Gara pilni,

runādami cits uz citu psalmos, himnās un garīgās dziesmās,

dziedādami un slavēdami Kungu savās sirdīs.

Pateicieties vienumēr un par visu Dievam Tēvam

9a

9b

9c

mūsu Kunga Jēzus Kristus Vārdā.

Un esiet paklausīgi cits citam Kristus bijībā. (*Efeziešiem 5:8-21*)

priesteris: Miers lai ir ar tevi.

ps.: Un ar tavu garu.

dz.: **Alleluija, alleluija, alleluija!**

priesteris: Gudrība! Ar dievbijīgu uzmanību klausīsimies Svēto Evaņģēliju!
Miers lai ir ar visiem.

dz.: **Un ar tavu garu.**

priesteris: Lūkas svētā Evaņģēlija lasīšana.

dz.: **Slava Tev, Kungs, slava Tev!**

priesteris: Tanī laikā, kad Jēzus iegriezās kādā ciemā, te Viņam pretim
nāca desmit spitālīgi vīri. Tie apstājās no tālienes un paceltā balsī sauca:
“Jēzu, Meistar, apžēlojies par mums!”

Un Viņš, tos ieraudzījis, tiem sacīja: “Ejiet, rādieties priesteriem!”

Un notika, ka tie, aizejot ceļā, kļuva veseli.

Tad viens no tiem, redzēdams, ka viņš kļuvis vesels, griezās atpakaļ

un skaļā balsī Dievu slavēja, nometās uz sava vaiga pie Viņa kājām un
pateicās Viņam. Un tas bija samarietis.

Tad Jēzus griezās pie tā un sacīja:

“Vai visi desmit nav kļuvuši veseli? Kur tad tie deviņi?

Vai cits neviens nav atradies, kas būtu griezies atpakaļ

un Dievam godu devis, kā vien šis cittauietis?”

Un Viņš tam sacīja: “Celies, ej! Tava ticība tev ir palīdzējusi.”

(*Lūkas 17:12-19*)

10a

dz.: **Slava Tev, Kungs, slava Tev!**

Kungs, apžēlojies! (40 reizes)

**Slava Tēvam un Dēlam un Svētajam Garam
tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.**

priesteris: Pielūgsim Kungu!

dz.: **Kungs, apžēlojies!**

(*Pateicības lūgšana*)

priesteris: Kungs Jēzu Kristu, mūsu Dievs,

Tu – visas žēlsirdības un apžēlošanās Dievs!

Tava žēlastība ir neizmērojama un Tava cilvēkmīlestība – neizdibināma!

Bijībā un saviņņojumā mēs zemojamies Tavas godības priekšā

un kā necienīgie kalpi pazemīgām sirdīm

pienesam Tavai žēlastībai pateicības lūgšanu par labdarīšanām,

kuras Tu esi dāvājis Saviem kalpiem,

un Tevi kā Kungu, Valdītāju un Labdarītāju

slavējam, godājam, dziedam un augstiteicam,

un atkal zedomamies teicam, un

Tavas neizmērojamās un neizsakāmās žēlsirdības dēļ pazemīgi lūdzam:

kā tagad Tu esi klausījis un žēlīgi piepildījis Savu kalpu lūgšanas,

tā arī turpmāk dod visiem Saviem ticīgiem, kas pieaug mīlestībā uz Tevi

un tuvākiem, un visos labos tikumos, Tavu labestību iemantot.

Glāb Savu Svēto Vienoto Baznīcu

11 un arī mūs, kas Tevi pielūdzam, no visa ļaunā.
 Dod mums laimīgu un mierpilnu mūžu,
 lai mēs būtu vienmēr cienīgi pateikties, dot godu Tev, Kristu,
 ar Tavu beziesākuma esošo Tēvu
 un Tavu Vissvēto, Žēlīgo un vienbūtīgo Garu,
 vienā būtībā slavējamo Dievu, un sacīt:
 Gods tev, Dievam, mūsu Labdarītājam, mūžīgi mūžam!
 dz.: **Āmen.**

(23. psalms)

**Tas Kungs ir mans Gans, man netrūks nenieka.
 Viņš man liek ganīties uz zāļainām ganībām.
 Viņš mani vada pie palēna ūdeņa.
 Viņš atspirdzina manu dvēseli
 un mani ved uz taisnības ceļiem Sava Vārda labad.**

12a **Jebšu es arī nāves ielejā staigātu,
 ta(d)ču es ļaunuma nebīstos, jo Tu esi pie manis.
 Tavs koks un Tavs zizlis mani iepriecina.**

12b **Tu sataisi manā priekšā galdus pret mani ienaidniekiem,
 Tu svaidi manu galvu ar eļļu, mans biķeris ir pilnām piliens.
 Tiešām, labums un žēlastība mani pavadīs visu manu mūžu,
 un es palikšu Tā Kunga namā vienmēr.**

priesteris: Vissvētā Dievadzemdētāja, glāb mūs!

dz.: **Mēs augsti teicam Tevi, īsteno Dievadzemdētāju, | kas esi
 cienījama augstāk par ķerubiem | un slavējama daudz augstāk
 par serafiem, | kas jaunavībā Dievu – Vārdu esi dzemdējusi.**

priesteris: Slava Tev, Kristu Dievs, mūsu cerība, slava Tev!

dz.: **Slava Tēvam un Dēlam un Svētajam Garam
 tagad, vienmēr un mūžīgi mūžam. Āmen.**

Kungs, apžēlojies! (3 reizes)

13 **Svēti!**

priesteris: Augšāmcēlies no mirušiem, nāvi ar nāvi iznīcinājis
 un tiem, kas kapos, dzīvību dāvinājis, Kristus, mūsu īstenais Dievs,
 Savas Visšķīstās Mātes, Rīgas un visas Latvijas arhibīskapa
 svētītājmocekļa Jāņa un visu svēto lūgšanu dēļ,
 mūs lai žēlo un glābj kā Labais un Cilvēkumīlotājs.

14 dz.: **Āmen.**

**Kristus no mirušiem augšāmcēlies,
 nāvi ar nāvi iznīcinājis
 un tiem, kas kapos, dzīvību dāvinājis. (3 reizes)**

Un mums dāvinājis mūžīgo dzīvību.

Klanāties Viņa Augšāmcelšanai trešajā dienā!

15 priesteris: Laimīgu, mierpilnu mūžu, veselību un glābšanu, Dieva svētību
 visos labos darbos dod, Kungs, Saviem kalpiem
 Latvijas Kristīgajā akadēmijā un sargā tos daudzus gadus!

dz.: **Daudzus gadus! Daudzus gadus! Daudzus gadus!**

BIBLIOGRĀFIJA

1. *Bībele: 1965. gada izdevuma revidētais teksts ar pielikumiem.* (2000) Rīga: Latvijas Bībeles biedrība, 1035 lpp.
2. *Христианство: Энциклопедический словарь в 3 томах, Т.2.* (1995)/ Ред. кол. С. С. Аверинцев (глав. ред.), А. Н. Мешков, Ю. Н. Попов (зам. глав. ред.). Москва: Научное издательство «Большая Российская энциклопедия», сс. 141-142.
3. *Deewkalposchana desmit leelajos Pareizticigas Draudzes gada swehtkos.* (1884) Rīga: pie Ernst Plates, 72.-73. lpp.
4. Thomas Aquinas. (1923) *Summa theologica.* Editio altera Romana ad emendatiores editiones impressa et noviter accuratissime recognita. Roma: Forzani, 92 p.
5. Wagner P. (1962) *Einführung in die Gregorianischen Melodien.* Hildesheim-Wiesbaden.
6. Wellesz E. (1961) *A History of Byzantine Music and Hymnography,* 2nd edition. Oxford: Clarendon Press, 461 p.
7. Wellesz E. (1962) *Die Hymnen der Ostkirche.* Basel, 96 S.
8. Аревшатян А. (2005) Теории средневековых гласов. В: *Музыкальная Академия,* №1, сс. 208-210.
9. Гарднер И. (1978) *Богослужбное пение Русской Православной Церкви.* Том 1. Jordanville, NY: Holy Trinity Russian Orthodox Monastery, 569 с.; Том 2, 606 с.
10. Герцман Е. (1988) *Византийское музыкознание.* Ленинград, Москва: Музыка, 256 с.
11. Герцман Е. (1996) *У истоков Нового Завета: Беседы о музыкальной жизни ранних христианских общин.* Москва: Музыка, 288 с.
12. *Глас Византии: Византийское церковное пение как неотъемлемая часть Православного Предания* (2006) / Пер. с. греческого. Москва: «Святая Гора», 61 с.
13. Григорьев Е. (2001) *Пособие по изучению церковного пения и чтения,* издание 2-е. Рига: Рижская Гребенщиковская старообрядческая община, 319 с.
14. Кутузов Б. (2001) *Знаменный распев – поющее богословие.* Москва: [б. и.], 268 с.
15. Мартынов В. (1994) *История богослужбного пения.* Москва: РИО ФА, 240 с.
16. Металлов В. (1912) *Богослужбное пение Русской Церкви в домонгольский период по историческим, археологическим и палеографическим данным,* издание 2-е. Москва.
17. Металлов В. (1995) *Очерк истории православного церковного пения в России,* издание 4-е. Москва: Печатня А. Снигерёвой, 1915 (перепечатано: Сергиев Посад: Свято-Троицкая Сергиева Лавра, XVI + 60 с.)
18. Ольга (Володина), монахиня. (1998) *Музыкальная культура Византии: Учебное пособие для высших и средних специальных учебных заведений.* Москва: Сретенский монастырь, «Новая книга», «Ковчег», 128 с.
19. Николаев Б. (1995) *Знаменный распев и крюковая нотация как основа русского*

- православного церковного пения*. Москва: Научная книга, 297 с.
20. Пасхалидис З. (2004) *Церковная византийская музыка: краткая теория и практика*. Москва: «Святая Гора», 64 с.
21. Преображенский А. (1926) Греко-русские певческие параллели XII – XIII вв. – В: сб. «*De musica*», вып. 2, Ленинград.
22. Успенский Н. Д. (1971) *Древнерусское певческое искусство*, издание 2-е. Москва: «Советский композитор».
23. Филарет (Гумилевский), архиепископ. (1995) *Исторический обзор песнопевцев и песнопения Греческой Церкви*. Санкт-Петербург: Издание И. Тузова, 1902 (перепечатано: Сергиев Посад: Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 400 с.).

BIBLIOGRĀFIJA dziedājumiem

1. *Обиход знаменного пения* (крюковой, древлеправославной традиции). Rokraksts, autora īpašums.
2. *Обиход нотного пения*. (1892) Москва: Синодальная типография, 309 с.
3. *Сборник знаменного пения*. (1984) Москва: Издательский отдел Московской Патриархии, Старообрядческая поморская церковь Литвы, 156 с.
4. *Триодь нотного пения*. (1899) Санкт-Петербург: Синодальная типография, 344 с.
5. Григорьев Е. (2001) *Пособие по изучению церковного пения и чтения*, издание 2-е. Рига: Рижская Гребенщиковская старообрядческая община, 319 с.
6. Ps. 136 “Pateicība Dievam par Viņa žēlastību” (Jeruzalemes Tempļa dziedājums) (A. Selicka adaptācija un latviskā redakcija). No: *Hebrew Melodies for Sabbath and High Holidays* [skaņuplate]. Soloists, Goldmark Choir, cond. by Emil Adam. Hungaroton SLPX 18018
7. Meldiņsch 23. Dahwida dzeemas: Tas Kungs ir mans gans. [drīz pēc 1921. gada] No: *Pareizticīgās baznīcas Deewaluhgschanas grahmata*. Rīga: Latvijas pareizticīgās Sinodes izdevums, 354.-358. lpp.

BIBLIOGRĀFIJA aizlūgumam

1. Pateikšanas lūgšana par katru Dieva labdarīšanu. (1897) No: *Lūgšanas visādās vajadzībās*. Rīga: pie Ernst Plates, 37.-44. lpp. (teksta redakcija – A. Selickis, V. Dolacis)
2. Благодарение о получении прошения, и о всяком благодеянии Божии (1994). В: *Чин молебных пений/ Требник дополнительный*. Свято-Успенский Псково-Печерский монастырь, сс. 42-60.

Thanksgiving Service to Our Lord Jesus Christ on the Occasion of the Twelfth Anniversary of the Latvian Christian Academy on May 11, 2005

Summary

The article is composed of three parts and is relevant speaking in the terms of the concept of the Latvian Christian Academy. It is directly connected to the twelfth anniversary celebration of the Academy, its twelve years of discipleship, and expresses Academy's thanksgiving to our Lord Jesus Christ for the years passed and asking for God's blessing in the future in the very specific form of ecclesiastic service. The article therefore is devoted to the exposition of the context, content and the form of Thanksgiving service held in Academy on May 11, 2005, one day prior to the official anniversary celebrations.

The first, theoretical part of the article explains the context of thanksgiving service as a special type of service, and describes also the principles, the patterns (archetypes) of spiritual music of the Church. The second part gives the musical notation of the Thanksgiving service chants that are composed by the author following the mentioned principles of spiritual music and being published for the first time here in Latvian, while part three is the very body of the Thanksgiving service, pointing with numbers in squares to the corresponding chant one section before. Following is the summary of the first, theoretical part of article.

I. Thanksgiving service (also *moleben*, from Gr. λιτανεια, Lat. *litanía* – supplication, intercession, the offering of prayer) is a special order of service being served additionally to the circle of daily services or outside of it. This ancient kind of prayer service emerged in the first centuries during the foundation of the Church. Initially it was part of the morning service but later became a separate act of thanksgiving. Its further development came in both the Eastern and Western traditions of the Church in the first millennium. Thus, for instance, the most earlier Western type of **litany**, the so-called *Kyrie-litany* (5th-7th century) being adopted from the Byzantine tradition, grows from an **ektene** – priest's supplications where the singing congregation responds with *Kyrie eleison, Christe eleison* a.o. In our time, the thanksgiving service published in this article represents and continues the Eastern (Byzantine) tradition of service in its “classical” – most complete expression (its “elaborated blossoming”).

The Thanksgiving service is a liturgical genre which definitely lives and develops, and always includes some current events which reflect the urgency of life. Therefore by its character the thanksgiving service is not of superficial substance but rather, it is vital, applied and **folksy**; spiritually, emotionally, and structurally – highly simple, but rich and enriching, dynamic, concentrated and charged.

The Thanksgiving service partly reproduces the sequence of the morning service; the core of it are special prayers and chants – supplications, prayers for mercy, and protection – to Jesus Christ, Mother of God and the saints in various needs that arise from people's everyday public and private life. The content of the thanksgiving service includes all the needs of one's life and reflects the content of a Christian life: from birth, through death, to salvation and the inheriting of eternal life. Whatever the specific reason for approaching God in prayer, the beginning of it always **asks for God's blessing** for every good work. But the closing of this work always gives **thanksgiving to God**

for his benevolence and favor. Therefore the Latvian Christian Academy begins each day of study and work with prayer, and at the end of the day's activities the Academy closes with thanksgiving. Exactly for this reason the opening of the celebrations of the Twelfth Anniversary Jubilee of the LCA, as well as the Proceedings, is crowned by a **Thanksgiving service to Jesus Christ**, celebrated by the priest of the Orthodox Church, Alexander Shabelnik, in the Academy's chapel on May 11th, 2005.

Although more than a year has passed since the celebration, the publication of Thanksgiving service does not and cannot lose its significance and relevance because, similarly to the fact that a service is the most complete, highest and profound form of praying, this Thanksgiving service among other reasons gives the example of thanksgiving pattern as well the understanding and idea of the Church as to what exactly is thanksgiving to God.

II. The publication of Thanksgiving service is preceded by the **chants of the Thanksgiving service**. This trinity: the order of a service, the words, and music, is essentially relevant for the following reasons: 1) This service together with its chants reflects and gives testimony to the homecoming of the Latvian Christian Academy as a living spiritual organism to the Mother-Church, and obviously reveals the fruits of Academy's desire to seek spiritual truth. 2) The texts of the Thanksgiving service as well as its chants, being part of the "genre" of this service, belong to the living Tradition of the One Holy Apostolic (Orthodox) Church that has dwelt in the spirit of the of the Academy for already several years. 3) The chants, together with the patterns of the order of a thanksgiving service and hymnography, in their own way demonstrate the example of **musical pattern** of the above mentioned Tradition, through the perspective of the author's liturgical-musical understanding and experience. The chants also show the way to the **Latvian pattern** (archetype) of spiritual music and provides possible examples for it.

III. The interpretation of the term *spiritual music* requires a division between the categories of soul (soulfulness) and spirit (spirituality). Modern secular consciousness equates these two anthropological aspects and replaces one with another: e.g., the spectrum of a person's feelings, emotions, dreams and visions of soul is being identified as the expression of a spirit thus devaluating the understanding of authentic spirituality that emerges from the work of God's spirit in a person. In practical experience the distinction between soulfulness and spirituality is not achievable for the secular mind ridden by passions. This ability to discern is inherent in the sense (mind) that it is in unity with the Source of spirituality – the Triune God. Spiritual sense is formed by prayers and purifying a heart; by the reading of Holy Scriptures; by being in touch with the heritage of Holy Fathers; by the Eucharist; by taking part in the mystery of Service and the incorporation of its constituent parts – hymns, icons, litanies. (It should be added that the distinction between the soul and spirit doesn't mean the denial of a soul, – both the physical and soulish aspect are the steps in a spiritual hierarchy.)

Consequently, *spiritual music* is defined as music that is being created by the Holy Church following the likeness of the music of the Heavens, not like the music of this world. It is grounded on spiritual factors, such as prayer, and divine patterns (archetypes), and not on psychological expressions (fantasy, self-expression, the caprice of an author). The author of spiritual music grounds himself in the tradition of the One Holy Apostolic Church, in its spiritual patterns so that the essence of spiritual music may be realized in order to strengthen the person's bond with the Heavens, setting him free from the power of the world. Thus the **specific character of forms and**

performances of spiritual music evolves from this general task. In its prayer chants the Church abides by the following **criteria or principles of spiritual music** which are typical in the whole Church founded by the apostles and are independent from the diversity of national traditions:

1. Spiritual music should be consistently **vocal** (without instrumental accompaniment).

2. Spiritual music should be consistently **monodical** or monophonical. There cannot be admitted intervals or accords. In addition the choir should be as homogenous as possible, namely, only men's or ladies' choir; it should sound in unison because the monody of spiritual music, unison, (similar to a line in an icon,) allows one to perceive the movements of the unseen world of the Holy Spirit, as well the trajectory of the rays of eternal Light revealing the infinity of this space (in difference to several simultaneously sounding musical points in a space that narrows the perception of sound space to seemingly material three-dimensional musical space. All spiritual music is monodical with the exception of some dogmatical musical concepts (e.g., Ethiopian, Croatian and middle-age Russian as well the Greek ison). In the One Holy Church (until 9th century) only unison was used.

3. Spiritual music is formed in accordance with the teaching of the Holy Fathers: a) its **tempo** cannot be neither rapid nor slow; b) **dynamics** – neither loud nor silent nor changeable; c) the **range** (diapason) of a chant doesn't exceed the natural compass of God's given voice (from $G_b - D^1$ through $G_m - D^2$); d) **pulse** should be smooth, untroubled, unperturbed, exact and precise (optimal pulse for a man is 60 beats in a minute – so is the pulse of a heart in prayer, full of God's peace).

4. **Chant** should be spiritually, soulfully and physically balanced, smooth, flowing, moderate, deliberately targeted without sudden jumps or other physically-soulful expressions.

5. The **sounding of a voice** (position, breath, the manner of singing) cannot be theatrical, one that seizes the lights and darks of man's game of feelings as well the impulses of the sexes. It should tune a person's triune being to prayer, it should be linear according to the iconical character of a spiritual chanting.

6. The spiritual music of the Church is structured following the **principle of "octotonalism"**¹ (Greek – οκτώηχος (*oktōihos*), Church Slavic – осмогласие) that is modes of eight scales (Greek – ηχοί, Latin – *toni*, Church Slavic – гласы) and at the same time – the summary system of types of eight intonative forms that is the musical foundation of a service and the main principle of forming the Church chants. From the beginning of the Church in the entire Christian world octotonalism became the canonical grounds of a service, but the author of the concept of modern octotonalism is St. John the Damascene († 780).

7. The most essential principle of spiritual music is its **grounding on archetypes**: a) similar to an icon, which is the visible likeness of unseen Archetype (unseen spiritual reality), also the sonic prayer line of the Church of this world inconceivably sensitively echoes the jubilation line of the Heavenly Church. But that is not a wordless vocalization: spiritual music stems from the pattern that God is Word b) the movement of a melodic line is strictly regulated, – it strictly follows the sacral text, the construction of a sentence and phrases as well the rhythmical and conceptual movement of a prayer. All the motives and micro-elements have were written five hundred or even thousand years ago; but in this obvious restrictedness of this self-expression there comes into

existence the authentic and real inner freedom and the uniqueness of every canonical chant. Obedience and humility gives profound peace for the soul and the joy of spiritual creative work; c) musical archetypes (the structural units of melodic lines) in different national cultures of the Church may vary, but common to all of them is the same principle of structure: the conformity of the segment of the music to the segment of word; d) regarding the national aspect in spiritual culture, one should point out that excessive aspiration for nationalism in a spiritual culture causes one to lose spirituality, but, in a paradoxical way, – the more strict the conformity to the *pattern – archetype*, the more *national* is the culture.

8. Services chants are **sung antiphony**, e.g., two choirs chant them in turn; the first choir symbolically represents the Heavenly Church – angels, the saints, Christians departed in faith; the second other choir represents the Church of this world; the common choir of both represents the inseparable fullness of the whole Church.

9. In spiritual music its inner fullness also expresses itself outwardly in the form of a notation: notation here is not only the fixation of melodies, but a hieroglyph, a mysterious sign, miraculous *gesture of Heavens*. The characteristic of **musical notations** of the Early Church (e.g. notation of signs, neumas, “hooks” a.o.) is the conceptual unity of archetypes and notation signs, namely – archetypical motives reveal their meaning only in the context with conterminous signs and motives.

The entirety and unity of all the named principles characterize spiritual music as the expression of profound ascetism of a prayer.

IV. The practical and theoretical **goal of research** of the musical Tradition of the Church is: not to imitate, “reanimate” or restore something maybe even brilliant in its character, but “incongruent and not actual for this time”, nor also, by submitting to the spirit of this world, every time to create something “new” that denies the previous, – because without the living roots of the Church, living faith and the adequate way of confessing it, this so called “new” is lifeless, fruitless, in its essence secular, – but to continue this Tradition, living in it also in the 21st century, to seek and find in it our own *Latvian pattern – archetype* in order to **sing the Lord an ever-new song**.

REFERENCE

- ¹ Free translation of the author. Octotonalism doesn't indicate here the polyphony of eight voices, e.g., the music where simultaneously sound eight parts (subjects).

Mag. theol. **Andrejs Selickis**

Komponists, Latvijas Pareizticīgās Baznīcas reģents,
Latvijas Kristīgās akadēmijas liturģs

Composer, Regent of Orthodox Church of Latvia,
Liturgist of Latvian Christian Academy

Adrese: 5. līnija 3, Jūrmala, Bulduri, LV-2010, Latvija

Tālr.: (+371) 7753360, fakss (+371) 7751919

E-pasts: andrejselickis@inbox.lv